

Június 9-én éjjel elhunyt Bartis Ferenc író, költő, az Összmagyar Testület elnöke, Erdély szülőtte.

Június 9-én éjjel elhunyt Bartis Ferenc író, költő, az Összmagyar Testület elnöke, Erdély szülőtte.

Fekete tűzijáték

Beszélgetés Bartis Ferenc erdélyi költő-íróval, az Összmagyar Testület elnökével - legújabb könyvéről, egy országnyi szabadtéri börtönről, valamint a magyarság erőtartálékairól

Bartis Ferenc költő Erdély szülőtte. Aggódó magyarság-szeretete miatt ötször tartóztatták le a kommunista diktatúrában Romániában. Tizenhárom évesen, még gyermekkorában először! Halálra, majd évtizedekig tartó börtönbüntetésre ítélték. Legszebb ifjú éveit nehéz börtönökben töltötte, összesen tíz évet ült. Szabadulása után kényszerlakhely, kényszermunka várt rá, majd 1984-ben Magyarországra menekült szeretett feleségével és egyetlen fiával.

A börtön öröklémény: minden könyvében visszajár, akárcsak nemzetféltése és az ehhez kapcsolódó napi politika... - Kiszabadulásom után tapasztalnom kellett, hogy a cellámból egy országnyi szabadtéri börtönbe léptem. Sok idő múltán, világjárásom közepette döbbentem rá, a földkerekség minden zugában, kisebb-nagyobb eltérésekkel bár, de az ember nem szabad! - vallja Bartis Ferenc költő most megjelent Fekete tűzijáték című kötete kapcsán lapunknak.

- Meglepetésnek szánta a Fekete tűzijáték című legújabb kötetét?

- Értem a kérdést. Igen, annak szántam. Élet-összegzésnek. Búcsúzkodásnak. De lényegében nem az élet-halál-harc fölösleges taglalásáról sajognak a két hosszabb költeményemben a szavak, hanem annál többről: ugyanaz a törvény érvényesül és működteti a világot a kőben, növényben, az állatokban, az emberekben, a naprendszerekben és a sokszáz milliárd csillagrendszerekben. Tehát létezik egy mindenható erő! S ennek az erőnek is megvan a maga törvénye, amely szerint törvénykezik a világmindenségben. Ezt a kérdést azért nehéz megérteni, mert az ember eleve képtelen idő és tér nélkül gondolkodni, mindent behatárol. Ez a gondolkodási tehetetlenség még a Bibliára is rányomta a bélyegét, hiszen a világnak nem volt kezdete és nem lesz vége. Soha.

Hangsúlyozom: megrögzött hívő ember vagyok, de Istent nem ruházom fel semmilyen emberi tulajdonsággal. Isten több annál, mintsem a legragyogóbb emberi tulajdonságokat rákényszeríthetnénk. Ugyanakkor "élő", "gondolkodó", "cselekvő erő", aki mindig, mindenütt mindenkin és mindenben jelen van, nélküle nem történik, mert eleve nem történhet semmi...

- Szenvedélyes. Érződik minden sorából. Titok, hogy miként ír?

- Rendkívüli állapotban írok. Sokszor magam sem tudom, miként. Ihletnek szokták nevezni. Belőlem feltörnek a szavak. Utólag soha nem javítgatok rajtuk. Úgy hagyom őket, ahogy megszülettek. Belső feszültség fog el, s olyankor kerülöm az embereket, vagy elküldöm a vendégeimet. Persze, ez sokszor félreértésekre ingerli a jóhiszemű "áldozataimat". Nem a jelenlétükkel van bajom, hanem azzal, ha hozzám beszélnek.

Például nagyon szerettem nem csak inni, de írni is egy-egy kocsmaasztal mellett, vagy a templomban, vonaton, repülőn, esetleg a hajó fedélzetén. El tudok vonatkoztatni a jelenlévőktől, csak ne zavarjanak. A kívülállók nyilván nem sejtik, mikor írok, mert nem használok sem papírt, sem ceruzát. "Fejben" írok mindent, majd pedig papírra vetem, akárcsak a börtönben. Ott szoktam meg.

- A börtön örökélmény, minden könyvében visszajár, akárcsak nemzetföltétele és az ehhez kapcsolódó napi politika...

- A börtön, hát igen...Nemcsak arról van szó, hogy Romániában ötször tartóztattak le és az ifjúságomat börtönökben kínszenvedtem át, hanem valami másegyébről: kiszabadulásom után tapasztalnom kellett, hogy a cellámból egy országnyi szabadtéri börtönbe léptem. Sok idő múltán, világjárásom közepette döbbsenem rá, a földkerekség minden zugában, kisebb-nagyobb eltérésekkel bár, de az ember nem szabad! Sőt: "rabszolga"! Más a valós tényleges szabadság és megint más a látszat-, a propagandisztikus szabadság-mímelés, függetlenül egy adott ország társadalmi berendezkedésétől és államformájától. Minden egyén legalább hetvenszeresen kiszolgáltatott, még az úgynevezett demokráciákban is. De a szó klasszikus értelmezésében egyáltalán nem beszélhetünk semmilyen demokráciáról. Ami például manapság Magyarországon van, annak semmi köze a demokráciához. A világot érdekszövetségek, nemzetközi bűnbandák, az emberi kultúrát és civilizációt megsemmisíteni törekvő pojják ur! alják. Ez az álszabadság megtévesztő, mert a foglárak nem kulccsal, hanem fegyverrel, pénzzel, zsarolással, ideológiai szekta-jelszavakkal zárják a cellaajtókat...

A nemzetföltételesem törvényszerű. Budapest bel- és külpolitikája évszázadok óta -

hosszú távlatokban gondolkodva és mérve a következményeket - nemzetellenes. Ma is az. Nem létezik egy, az összmagyarság érdekeit és létjogosultságát szolgáló politikai-gazdasági-kulturális stratégia! Ehelyett van kapkodás, s legutóbb pedig balkániasodás. Üres szónoki járatok, zsúfolásig pelyvával s csiríz helyett importált kígyóméreggel. Többször leírtam, hangoztattam: nem a sztálini szovjet alkotmány magyarosított változatának módosíthatására van szükség, hanem immár az agyonemlegetett magyar alkotmányosság jogi visszaállítására.

- Mi a véleménye a parlamentáris demokráciáról?

- Magyarországon még mindig nincs kétházás parlament, ezért dőzsölhet a parlamentáris diktatúra. Nevetséges, több a törvénymódosítás, mint a törvény! Elburjánzott a szellemi-ügyvitelű korrupció. S ez veszedelmesebb és veszélyesebb az anyagi korrupciónál. Kitermelődött egy élősködő bürokrata réteg. Az ország törvényhozásából, a törvények végrehajtásából és a törvényvégrehajtás ellenőrzéséből, s egyáltalán a szellemi-gazdasági-tudományos-művészeti stb. irányításból kizárták a tapasztalt komoly szakembereket! Egyébként, mindez jellemző volt a szocialista láger valamennyi országára, beleértve magát a volt Szovjetuniót is. A közéletből eleve kirekesztették a hajdani ellenállókat, a diktatúrák élő áldozatait, a szabadság partizánjait.

- S tegyük hozzá, azok unokáit is próbálják kirekeszteni. Miként történhetett mindez? Hogyan volt lehetséges ez a "felemás" megoldás?

Frigyesy Ágnes